

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Απόφαση ΕΠΑ: 80/2013

Αρ. Φακέλου: 8.13.013.31

ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1999 ΜΕΧΡΙ 2000

Κοινοποίηση συγκέντρωσης αναφορικά με την εξαγορά του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας Booz & Company Inc. από το δίκτυο οίκων PricewaterhouseCoopers, μέσω των εταιρειών Hercules Merger Parent Ltd και Hercules Merger Sub Inc.

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα. Λουκία Χριστοδούλου,	Πρόεδρος
κ. Ανδρέας Καρύδης,	Μέλος
κα. Ελένη Καραολή,	Μέλος
κ. Χάρης Παστελλής,	Μέλος
κ. Χρίστος Τσίγκης,	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 4 Δεκεμβρίου 2013

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αντικείμενο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης αποτελεί η πράξη συγκέντρωσης που κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (στο εξής η «Επιτροπή») στις 4 Νοεμβρίου 2013 από το δίκτυο οίκων PricewaterhouseCoopers (στο εξής η «PwC»), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του περί Ελέγχου των Συγκεντρώσεων Επιχειρήσεων Νόμου 22(Ι)/99, ως έχει τροποποιηθεί (στο εξής ο «Νόμος»).

Η εν λόγω κοινοποίηση αφορά την εξαγορά από τη PwC του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας Booz & Company Inc. (στο εξής η «Booz»), μέσω των εταιρειών

Hercules Merger Parent Ltd (στο εξής η «Hercules Parent») και Hercules Merger Sub Inc. (στο εξής η «Hercules Sub »).

Οι συμμετέχουσες στην παρούσα συγκέντρωση επιχειρήσεις είναι οι ακόλουθες:

- Η PwC που είναι η εμπορική επωνυμία (brand) με την οποία λειτουργούν και παρέχουν επαγγελματικές υπηρεσίες οι οίκοι που είναι μέλη της PricewaterhouseCoopers International Ltd (στο εξής «PwCIL»). Οι οίκοι αυτοί αποτελούν συνολικά το δίκτυο PwC. Η PwC προσφέρει συμβουλευτικές επαγγελματικές υπηρεσίες ανά το παγκόσμιο (περισσότερα από 750 γραφεία σε 157 χώρες), οι οποίες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:
  - i. Ελεγκτικές υπηρεσίες, οι οποίες περιλαμβάνουν ελεγκτικούς ελέγχους βάση νόμου (statutory audit), εσωτερικό έλεγχο (internal audit), ελεγκτικές υπηρεσίες κινδύνου (risk assurance), αναλογιστικές υπηρεσίες και συμβουλευτικές υπηρεσίες που σχετίζονται με την διενέργεια εξαγορών (capital markets transactions).
  - ii. Φορολογικές [...] ¹ υπηρεσίες ([...]).
  - iii. Συμβουλευτικές υπηρεσίες, οι οποίες περιλαμβάνουν συμβουλευτικές υπηρεσίες αναφορικά με συμφωνίες (deals advisory) και την παροχή συμβουλών (consulting services) αναφορικά με θέματα στρατηγικής, εργασιών (operations) χρηματοδότησης, θέματα προσωπικού και αλλαγών, τεχνολογίας, διεύθυνσης έργων (programme and project management), διαχείρισης κινδύνου και ερευνητικές υπηρεσίες (forensic services).

Οι οίκοι που είναι μέλη της PwC δεν λειτουργούν και δεν δύνανται να λειτουργήσουν ως μία «πολυεθνική εταιρεία». Το δίκτυο PwC δεν είναι ένας παγκόσμιος συνεταιρισμός, μία μεμονωμένη επιχείρηση, ή μία πολυεθνική εταιρεία. Αντ' αυτού, οι οίκοι που είναι μέλη της PwC είναι ξεχωριστές και διακριτές νομικές οντότητες. Ωστόσο, οι οίκοι μέλη της PwC έχουν δεσμευτεί να συνεργάζονται για να παρέχουν υπηρεσίες στους πελάτες τους.

Οι οντότητες μέλη της PwCIL μπορούν να χρησιμοποιήσουν το όνομα PwC και να αξιοποιήσουν τους πόρους και τις μεθοδολογίες του δικτύου PwC. Επιπρόσθετα

---

¹ Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο [...].

μπορούν να χρησιμοποιήσουν τους πόρους των άλλων οίκων μελών και/ή διευθετήσουν την παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών από άλλους οίκους μέλη και/ή άλλες οντότητες εντός του δικτύου PwC. Εις αντάλλαγμα, τα μέλη δεσμεύονται να τηρούν ορισμένες κοινές πολιτικές σχετικά με τη στρατηγική, τη διαχείριση κίνδυνου και την ποιότητα και να τηρούν τα πρότυπα του δικτύου PwC.

- Η Hercules Merger Parent Ltd που είναι εταιρεία δεόντως εγγεγραμμένη σύμφωνα με τους νόμους της Αγγλίας και της Ουαλίας του Ηνωμένου Βασιλείου και ανήκει [...]².
- Η Hercules Merger Sub Inc. που είναι εταιρεία δεόντως εγγεγραμμένη σύμφωνα με τους νόμους της Πολιτείας του Delaware των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Τόσο η Hercules Parent όσο και η Hercules Sub αποτελούν εταιρείες οχήματα οι οποίες έμμεσα ανήκουν κατά 100% στη PwC και έχουν εγγραφεί αποκλειστικά και μόνο για σκοπούς επίτευξης της παρούσας πράξης συγκέντρωσης.
- Η Booz & Company Inc. που αποτελεί εταιρεία δεόντως εγγεγραμμένη σύμφωνα με τους νόμους της Πολιτείας του Delaware των Ηνωμένων Πολιτειών. Η εν λόγω εταιρεία είναι ένας διεθνής συμβουλευτικός οίκος με 57 γραφεία παγκοσμίως που παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες αναφορικά με τη διεύθυνση επιχειρήσεων σε ένα ευρύ φάσμα πελατών εταιρικού και δημοσίου τομέα. Οι μετοχές της Booz κατέχονται σήμερα από περίπου 275 μέλη του προσωπικού της που διορίζονται ως συνέταιροι.

Στις 7 Νοεμβρίου 2013 ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού ενημερώθηκε με σχετική επιστολή αναφορικά με την κοινοποιηθείσα συγκέντρωση, στη βάση των διατάξεων του άρθρου 35 του Νόμου.

Η παρούσα πράξη συγκέντρωσης δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 15 Νοεμβρίου 2013, ως ορίζει το άρθρο 13(3) του Νόμου.

Η Υπηρεσία της Επιτροπής (στο εξής η «Υπηρεσία») αφού διεξήγαγε την προκαταρκτική αξιολόγηση της συγκέντρωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Νόμου, υπέβαλε προς την Επιτροπή γραπτή έκθεση με ημερομηνία 28 Νοεμβρίου 2013, στην

---

²[.....].

οποία καταγράφεται η αιτιολογημένη της γνώμη ως προς το συμβατό ή μη της υπό εξέταση συγκέντρωσης με την ανταγωνιστική αγορά.

Η Επιτροπή σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2013 μετά από μελέτη, ανταλλαγή απόψεων, διαβουλεύσεις και συζήτηση μεταξύ των μελών της, αφού αξιολόγησε το ενώπιον της υλικό και όλα τα στοιχεία που περιέχονται στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, ασκώντας τις εξουσίες που χορηγούνται σε αυτή σύμφωνα με το Νόμο και βάσει της διαδικασίας που ο εν λόγω Νόμος προβλέπει, αποφάσισε ακολουθώντας το πιο κάτω σκεπτικό:

Η υπό εξέταση συγκέντρωση πραγματοποιείται στη βάση συμφωνίας και σχεδίου συγχώνευσης (στο εξής η «Συμφωνία»), με ημερομηνία 28 Οκτωβρίου 2013, μεταξύ της Hercules Parent, της Hercules Sub, της Booz και της [.....]³.

Η συγκέντρωση αφορά την προτεινόμενη εξαγορά του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της Booz, από την PwC μέσω των Hercules Parent και Hercules Sub. Ο σκοπός της συγκέντρωσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της κοινοποίησης, είναι να δημιουργηθεί μία ξεχωριστή (stand-out) οργάνωση επαγγελματικών υπηρεσιών που να προσφέρει υπηρεσίες πρώτης τάξης ποιότητας σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων.

Σύμφωνα με τη Συμφωνία, μετά την ικανοποίηση ορισμένων προϋποθέσεων, η Hercules Sub θα συγχωνευθεί με τη Booz, [.....], και η Hercules Parent θα καταστεί ο έμμεσος μοναδικός μέτοχος της Booz.

Ουσιαστικό στοιχείο για την εξέταση της παρούσας πράξης συγκέντρωσης αποτελεί η έννοια της «συγκέντρωσης» επιχειρήσεων και η εν γένει ύπαρξή της, ως η έννοια αυτή ορίζεται στο άρθρο 4 του Νόμου.

Ως αποτέλεσμα της συγκέντρωσης, η PwC, έμμεσα, θα αποκτήσει όλες τις μετοχές της Booz.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά στοιχεία και γεγονότα που περιβάλλουν την υπό εξέταση πράξη συγκέντρωσης αφού προέβη στην αξιολόγησή τους με βάση την έννοια της συγκέντρωσης, όπως αυτή προσδιορίζεται στο πιο πάνω άρθρο, καταλήγει ότι η υπό εξέταση πράξη συνιστά συγκέντρωση υπό την έννοια του άρθρου 4(1)(β)(ii)

---

³ [.....].

του Νόμου, εφόσον θα επιφέρει αλλαγή ελέγχου επί μόνιμης βάσης της στοχευόμενης επιχείρησης Booz.

Επίσης, με βάση τα στοιχεία που περιέχονται στο έγγραφο της κοινοποίησης, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι στην υπό αναφορά συγκέντρωση πληρούνται οι προϋποθέσεις που το άρθρο 3(2)(α) του Νόμου θέτει και ως εκ τούτου, η κοινοποιηθείσα πράξη συγκέντρωσης είναι κατά Νόμο μείζονος σημασίας. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του δικτύου PwC το οικονομικό έτος 2012/13⁴ ανήλθε στα €23,400 εκατομμύρια ευρώ και της Booz για το ίδιο οικονομικό έτος στα €[.....]. Εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, μόνο το δίκτυο PwC ασκεί οικονομική δραστηριότητα και ο εν λόγω κύκλος εργασιών του ανέρχεται στα €[.....] για το οικονομικό έτος 2012/13.

Σύμφωνα με τις πιο πάνω διαπιστώσεις, η Επιτροπή προχώρησε στην αξιολόγηση της συμβατότητας της υπό αναφορά συγκέντρωσης με την ανταγωνιστική αγορά, τηρουμένης της διαδικασίας διαπίστωσης της συμβατότητας μιας συγκέντρωσης δυνάμει των κριτηρίων περί συμβατότητας, όπως ορίζονται στο άρθρο 10 του Νόμου, για τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης στις επηρεαζόμενες αγορές εντός της Δημοκρατίας και λαμβάνοντας υπόψη τα επιμέρους κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 12 του εν λόγω Νόμου.

Συναφώς, η Επιτροπή προχώρησε στον καθορισμό της σχετικής αγοράς προς αξιολόγηση της συμβατότητάς της υπό αναφορά συγκέντρωσης με την ανταγωνιστική αγορά, εφαρμόζοντας τα δεδομένα που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς προϊόντος/υπηρεσιών και της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, ως αυτά διαλαμβάνονται στο Παράρτημα I του Νόμου.

Όπως προαναφέρθηκε η PwC δραστηριοποιείται εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας στους διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλευτικών υπηρεσιών, [.....].

Η Booz δραστηριοποιείται μόνο στον τομέα παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που αφορούν τη διεύθυνση επιχειρήσεων. Οι δραστηριότητες των μερών επικαλύπτονται

---

⁴ Αμφότερα τα μέρη έχουν οικονομικά έτη τα οποία δεν αντιστοιχούν στο ημερολογιακό έτος. Για την PwC τελειώνει την 30 Ιουνίου 2013 και την Booz τελειώνει στις 31 Μαρτίου 2013.

μόνο, κατά συνέπεια, στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών που αφορούν την διεύθυνση επιχειρήσεων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ασχοληθεί σε αρκετές αποφάσεις της με το γενικότερο τομέα της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα στην υπόθεση COMP/M.2810. DELOITTE & TOUCHE / ANDERSEN UK αποφάσισε ότι οι ακόλουθες αγορές αποτελούν ξεχωριστές αγορές προϊόντων/υπηρεσιών: i) ελεγκτικές και λογιστικές υπηρεσίες σε εισηγμένες και μεγάλες εταιρείες, ii) ελεγκτικές και λογιστικές υπηρεσίες σε μικρές και μεσαίες εταιρείες, iii) υπηρεσίες φορολογικών συμβουλών και υπηρεσιών συμμόρφωσης, iv) συμβουλευτικές υπηρεσίες που αφορούν την εταιρική χρηματοδότηση, v) συμβουλευτικές υπηρεσίες που αφορούν την εκκαθάριση επιχειρήσεων και vi) συμβουλευτικές υπηρεσίες που αφορούν τη διεύθυνση επιχειρήσεων.

Η Επιτροπή συνεκτιμώντας όλα τα πιο πάνω καθώς και μελετώντας ενδελεχώς όλα τα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν, κατέληξε ότι για σκοπούς αξιολόγησης της παρούσας συγκέντρωσης η σχετική αγορά προϊόντος/υπηρεσίας είναι η αγορά παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που αφορούν τη διεύθυνση επιχειρήσεων.

Αναφορικά με τη γεωγραφική αγορά, τα εμπλεκόμενα μέρη υποστηρίζουν ότι η αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών που σχετίζεται με τη διεύθυνση επιχειρήσεων είναι παγκόσμια, καθώς ο ανταγωνισμός λαμβάνει χώρα σε παγκόσμιο επίπεδο και οι κύριες διεθνείς συμβουλευτικές εταιρείες, όπως η McKinsey, η Boston Consulting Group, η KPMG, η Accenture, η Oliver Wyman, η Ernst & Young, η Bain & Company, η Deloitte, και η A.T. Kearney είναι οι κύριοι ανταγωνιστές τους.

Όσον αφορά τη γεωγραφική αγορά για την εν λόγω σχετική αγορά προϊόντων/υπηρεσιών η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη αναγνωρίσει στις αποφάσεις της την ύπαρξη αμφότερων εθνικών και διεθνών πτυχών για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών, αλλά έχει αφήσει τελικά ανοικτό τον ακριβή ορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς⁵.

---

⁵ Case No COMP/M.5951 – AON CORPORATION/ HEWITT ASSOCIATES, Case No COMP/M.2810. DELOITTE & TOUCHE / ANDERSEN UK

Η Επιτροπή, στην υπό εξέταση υπόθεση, αναφορικά με την πιο πάνω σχετική αγορά, καταλήγει ότι ακόμα και με το στενότερο ή ευρύτερο ορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς δεν υπάρχουν οποιαδήποτε ζητήματα ανταγωνισμού, τα οποία να απορρέουν από την υπό εξέταση συγκέντρωση και τα οποία να επηρεάζουν, είτε σε οριζόντιο επίπεδο είτε λόγω της ύπαρξης κάθετων σχέσεων, οποιαδήποτε σχετική αγορά εντός της Δημοκρατίας. Ως εκ τούτου, η γεωγραφική αγορά αναφοράς της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που αφορούν την διεύθυνση επιχειρήσεων παραμένει ανοικτή.

Με γνώμονα τα πραγματικά και νομικά δεδομένα, όπως αναλύθηκαν και σκιαγραφήθηκαν και όπως στη λεπτομέρειά τους αναδεικνύονται και βεβαιώνονται από το φάκελο της υπό κρίση συγκέντρωσης αλλά και εφαρμόζοντας τις σχετικές διατάξεις του Νόμου, η Επιτροπή, ασκώντας τις εξουσίες που χορηγούνται σε αυτή σύμφωνα με το Νόμο και λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική έκθεση της Υπηρεσίας, κατέληξε στην ομόφωνη απόφαση ότι στην υπό αναφορά συγκέντρωση δεν τίθεται θέμα δημιουργίας ή ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης καθώς δεν υπάρχει επηρεαζόμενη αγορά και συνεπώς, η υπό εξέταση συγκέντρωση δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς την συμβατότητα της με την ανταγωνιστική αγορά.

Ως εκ τούτου, ενεργώντας σύμφωνα με το άρθρο 18 του Νόμου, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει να μην αντιταχθεί στην κοινοποιηθείσα συγκέντρωση και κηρύσσει αυτή συμβατή με τις απαιτήσεις της ανταγωνιστικής αγοράς.

ΛΟΥΚΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού